

beide kinderen: met haar eene hand houdt zij de baby vast — dit ontluikend, nog bleeke menscbloesempje, dat gretig een armpje uitsteekt, als wilde het 't nieuwe leven grijpen —, de andere ligt beschermend op den schouder van den jongen. Jammer alleen, dat dit jongenskopje iets globaler is van schilderwijze en men de innerlijke spanning hierin mist van de beide andere koppen; de sympathiek-geloovige maar eventjes te zoetelijke blik werd met eene te gemakkelijke vaardigheid bereikt en de straffe aandacht van den schilder is hier ongetwijfeld verflauwd.

Het baby-kopje is daarentegen wel het allermooist; van welk een uiterste sensitiviteit wordt Holbein hier niet in het modelé van het mondje, met welk een liefdevolle innigheid werd hier de droevig-volwassene expressie van deze kinderoogjes weergegeven, hoe prachtig van zuiverheid is ook de overgang van het voorhoofd in het amberkleurige haar. En van welk een onfeilbare vakkundigheid getuigt dit alles (men bezie eens de teekening van zulk een oortje !): zóó gekund, dat men hier — in tegenstelling tot het lichaam van den Christus van Holbein — aan geen „kunnen” meer denkt.

Het wordt een modern schilder verweten indien hij „geen verf gebruikt.” En ik zal niet ontkennen dat het gebruik van de verf bij de modernen soms een groote en ten goede werkende factor kan zijn; het kan een charme zijn, maar ook kan het de expressie verhoogen. Toch meen ik dat velen van de modernen, waaronder ook de zeer goeden, nog veel te „verlekkerd” zijn op de verf: en zeker geldt dit van een Dunoyer de Segonzac in Frankrijk, of van een Piet van Wijngaerdt ten onzent, die zoo graag een Hollandsche de Segonzac zou willen zijn — wat hem wel eens gelukt, maar veelal ook niet; en het geldt van vele anderen! Vanzelfsprekend is het, dat wij andere elementen zoeken dan een Holbein, zoowel naar den geest als in de materie, doch zeer verkeerd is het meen ik dan toch, deze verheerlijking van de dikke of vloeiende verf als een noodzakelijken cultus te gaan beschouwen. Dit kinderkopje van Holbein schijnt erop geblazen te zijn: het is geen „waterverf” — het is in 't geheel geen verf! Zoo gelouterd is dit werk, zoo geheel en al boven alle techniek uit, dat men aan geen verf meer denkt. En zonderen wij den Picasso der laatste jaren uit, is er dan eigenlijk wel één onder ons van wie dit met recht gezegd kan worden? — Ook Holbein blijft „technisch”, vergeleken met de oude Chineezers: doch bij Holbein was dan ook de aandacht doorlopend op de techniek geconcentreerd en het begrip „verf” verdwijnt dan ook vanzelf ongemerkt en slechts in momenten van hoogere bezieling. Het treffende van „onzen tijd” daarentegen is dat wij per se bij voorbaat „boven de techniek uit” willen zijn en dat geen tijd zoo jammerlijk verstikt is in misschien onafwendbare problemen van stijl en vorm en techniek.... ik zou hier dan willen pleiten voor een grooter oprechtheid, voor een serieuzer aan-